

GAZETA RADOMSKA

wychodzi we Środy i Soboty.

Redakcja przy ulicy Lubelskiej № 123, otwarta od godz. 10 rano do 6 wieczorem.

Prenumeratę przyjmują w Radomiu: Redakcja, Księgarnie: pp. Zuckera i Dubeltowej, składy papieru galant. i handle pp. Rakowskiego, Pejszkowskiego, Fotockiego, Szerszynskiego, Michałskiego, Komińskiego, Wojciechowskiego, Paschańskiego i Osceled. W Opatowie p. A. Gajewski, w Warszawie księg.: Paprockiego Nowy Świat N. 28, Guranowskiego Senatorska 32, M. Wołowskiego Niecała 12.

Prenumerata w Radomiu: Roczn. rs. 4, półr. rs. 2, kwart. rs. 1, pocztą: Roczn. rs. 5, półr. rs. 2 kop. 50 kw. rs. 1 k. 25. Numer pojed. k. 5. **Ogłoszenia:** na stronie I. k. 20, na III. k. 15 na IV. k. 8 za wiersz. Nekrologu w. k. 10. Ogłosz. przez Redak. przyjmują w Warszawie: Agent. Ogłosz. Rutjehmana i Frenclera Senatorska 18. oraz uproszona przez Redakcję księgarnia W-go Guranowskiego, Senatorska Nr. 32.

Dzisiaj d. 18 Lipca Szymona z Lipnicy, Kamilla W.

Rękopisy bez zastrzeżenia nie zwracają się.

Wschód słońca o g. 4 m. 04. Zach. o g. 8 m. 08.

W sprawie kasy przemysłowców.

(Uwagi nad ustawą.)

Ustawę kasy pożyczkowej przemysłowców radomskich, zatwierdzoną d. 27 listopada 1880 r. przez Ministra finansów, należało w miarę spornych kwestyj uzupełnić objaśnieniami, rozjaśnić regulaminem, jak to dzieje się ze statutami wszelkich instytucyj.

Dopiero po latach dziesięciu istnienia kasy, zwrócono uwagę na tak ważną okoliczność, i w tym celu, na posiedzeniu d. 28 kwietnia 1891 r., komitet przedstawił reprezentantom potrzebę wybrania komisji do rozpatrzenia i rozwinięcia ustawy, motywując swój wniosek jak następuje:

„Ustawa kasy w niektórych punktach nie dosyć ściśle wyrażająca się, daje ciągły powód do niezgodnego tłumaczenia z ogólnym jej duchem, szczególnie w punktach tych, gdzie mogą być podrażnione osobiste ambicje. I tak: jedni utrzymują, że gdy wszyscy odpowiedzialni są za długi kasy, wszyscy też mają prawo do reprezentacji; inni są zdania, że tylko przemysłowcy i rzemieślnicy. Jedni chcą, aby z kasy korzystali wszyscy zamieszkujący naszą gubernję, a inni — działalność jej chcą ograniczyć tylko do miasta Radomia. Razi wielu i słusznie, że reprezentanci pełnią swoje obowiązki dożywotnio, wtedy, gdy instytucja rozwija się stosownie do czasu — i lepiejby wyszła na tem, gdyby pewna część członków corocznie się odnawiała. Nadto — atrybucje członków zarządu kasy nie są ściśle określone.“

„Słowem — istnienie szereg wątpliwości, które należałoby raz na zawsze usunąć lub wyjaśnić, aby położyć koniec bezmyślnym sporem, a całą uwagę i troskę otoczyć prawidłowy rozwój tyle pożytecznej instytucji.“

„Ponieważ zmiany w ustawie wymagają opracowania przez ludzi z przedmiotem tym obeznanych, po-

nieważ projektowanie zmian, w tak licznej grupie, jakie stanowią reprezentanci, jest wprost niemożliwe, przeto zarząd kasy proponuje, aby uznać w zasadzie potrzebę zmian i uzupełnień ustawy, i w tym celu wybrać odpowiednią delegację z pięciu osób złożoną.“

Reprezentanci przytem jednogłośnie z wnioskiem komitetu uchwalili, ażeby do dyskusji nad statutem przyjmować i głosy osób postronnych.

Na tej zasadzie poważam się przedstawić moje uwagi pod światłą kompetencją delegacji statutowej.

Firmą kasy jest „kasa pożyczkowa przemysłowców radomskich“. Firmy tej inaczej rozumieć niemożna, jak tylko, że służy dla wszystkich osób przemysłem się zajmujących w gubernji radomskiej, bez względu na płeć i wyznanie; tłumaczenie zaś, że służy ona jedynie dla rzemieślników miasta Radomia, jest błędem, gdyż niema granicy pomiędzy przemysłowcem a rzemieślnikiem. Tłumaczenie takie ograniczyłoby bardzo działalność instytucji i zatamowało dalszy jej rozwój, a pozbawiłoby *najpierwszych* przemysłowców-producentów, jakimi są ziemianie, koniecznego dla nich kredytu. Każdy rzemieślnik zostając przemysłowcem, według rozumienia tego, powinienby utracić prawo korzystania z kredytu i należenia do kasy przemysłowców radomskich.

Gdyby instytucja była utworzona dla miasta Radomia, nosiłaby firmę przemysłowców m. Radomia, a nie „przemysłowców radomskich“. Firma ta opiera się na § 4-ym ustawy, który wyraźnie mówi, że członkiem towarzystwa może zostać wszelka osoba, zajmująca się przemysłem, handlem, rzemiosłem, lub też inną pożyteczną pracą. Przez *wszelką osobę* rozumieć inaczej nie można, jak mężczyznę lub kobietę, a za przemysłowca uważać należy każdą osobę, bez względu na płeć, zajmującą się godziwą i pożyteczną pracą.

Pomiędzy przemysłowcami ważne miejsce zajmuje rolnik, na którego glebie często działa kilka różnorodnych warsztatów, z rolnictwem związek mających. Rolnik, jako producent, dający pulsację wszelkim innym zajęciom, powinien być uwzględniany, szczególnie w tych miejscowościach, gdzie gospodarstwo jest uregulowane, wolne od służebności, gdzie na miejscu lub w bliskości znajdują się fabryki.

Zastosowanie ustawy tylko do rzemieślników m. Radomia byłoby dla samej instytucji i jej uczestników szkodliwym, gdyż ten sam fabrykant lub rzemieślnik, przenosząc siedzibę swoją po za miasto, winien być wykluczony z listy uczestników i nie korzystać z kredytu (C. d. n.).

Pospolite ruszenie.

Nowe przepisy o organizacji pospolitego ruszenia brzmią w dalszym ciągu jak następuje:

26) Komendantom kompletnych i niekompletnych załóg i rot, oraz innym stopniom pospolitego ruszenia wojsk marynarki, przysługują analogiczne prawa w porównaniu z odpowiednimi rangami i stopniami w stałych oddziałach floty.

27) Mianowani oficerami w pospolitem ruszeniu, a posiadający odpowiednie stopnie lub wyższą rangę wojskową (§ 21), bywają przyjmowani do służby w tych samych rzeczywistych swych stopniach, w których mogliby być przyjęci do wojska, posiadający zaś rangę niższą, bywają przyjmowani w randze odpowiadającej stopniowi pomocników, t. j. zachowują tę rangę aż do końca służby. Osoby, pozostające w randze pomocników, noszą na uniformie odznaki, właściwe odpowiednim rzeczywistym rangom i korzystają z wszelkich praw i prerogatyw, przysługujących tym ostatnim.

28) Oficerowie, pozostający w randze pomocnika i odznaczone podczas służby w posp. rusz. orderem

św. Jerzego, bywają zatwierdzone w rangach, w jakich służyły w pospolitem ruszeniu (według § 27).

• 29) Lekarze w posp. ruszeniu korzystają z praw lekarzy wojskowych, pozostających w służbie.

30) Oficerowie i lekarze, obowiązani do służby w posp. ruszeniu, a nie powołani do posp. ruszenia, nie mogą być do tegoż przyjęci, lecz pozostają w zapasie dla wypełnienia ubytków w szeregach oficerów i lekarzy zarówno w posp. ruszeniu, jako też w stałych wojskach.

31) Wszystkim, którzy służyli w posp. rusz., przysługuje prawo noszenia munduru na zasadach, ustanowionych w przedmiocie tym dla osób, uwolnionych od służby z prawem noszenia munduru.

32) Cywilni urzędnicy rządowi, powołani do szeregów, utrzymują się podczas całej służby w pospolitem ruszeniu: 1) przy swych posiadaniach w służbie rządowej, które obejmują nanowo po uwolnieniu z pospolitego ruszenia; 2) przy całej pensji pobieranej w służbie cywilnej, a ci którzy zajmują mieszkanie skarbowe, korzystają z nich i nadal; 3) osobom tej kategorii dolicza się czas spędzony w służbie wojskowej do czasu, przeznaczonego dla dosłużenia się rangi cywilnej, tudzież dla uzyskania prawa do dodatków do uposażenia, do emerytury i innych przywilejów przy wyjściu ze służby, a nadto do uzyskania odznaczenia za nieskazitelną służbę i orderu św. Włodzimierza 4 klasy; wreszcie 4) osoby tej kategorii, o ile wysłużyły już emeryturę, pobierają ją także służąc w pospolitem ruszeniu.

33) Powoływaniem szeregowców do służby w pospolitem ruszeniu, oraz rozmieszczaniem ich pomiędzy oddziały, zajmują się urzędy poborowe (gubernjalne lub obwodowe i powiatowe, albo okręgowe i miejskie). Urzędy poborowe gubernjalne lub obwodowe zawiadamiają osoby, przeznaczone w pospolitem ruszeniu do spełniania

KAZIMIERZ ŁASKOWSKI.

Z galerji swojskich typów:

3. Ruchla Tiulik.

(Ciąg dalszy.)

Ruchla Tiulik, choć rabińska wnuczka i w głowie jej delikatny rozum siedział i to się nie mogła ustrzedz i kilka razy miała upadek z hipoteki i nieprzyjemny układ z obywatelem na ośm procent. Na zbożu także dużo była stratna, a i z wełną zrobiła kiepską spekulację.

Bywało — pojechała Ruchla za kupnem wełny, to każdy przysięgał, co ma takie merytory, takie elektryczne skopy, co jeden kamień da, a jak przyszło oddać, to jednemu owce wyzdychały, drugiemu komornik za podatek sprzedał, a jeszcze inny, co miał mieć najwięcej wełny, to się całkiem nie ożenił..

Naprzykrzył się już Ruchli taki harmider, chciała już odpocząć i zarzuciła cały handel, patrzyła tylko sklepu i pożyczala pieniędzy, ale na fant, albo podpisaną solidarność.

Lejbus właśnie skończył siedemnaście lat, sama pora do żeniaczki i Ruchla zarękowała

go z córką Szmula z Kozienic i otworła mu skład z solą w Koszerowie, żeby młodzi po ślubie przyszli już do gotowego interesu. Ruchla już naprzód cieszyła swe serce, jak będzie huścić wnuczki, myślała nawet o kawalerze dla Ryfki, bo i ona już na mykwę potrzebowała chodzić i inne słodkie myśli przychodziły jej do głowy, gdy przed samym ożenkiem Lejbusia zrobił się nowy gwałt w Koszerowie, największa przykrość, co jak trucizna ugryzła w gardło Ruchlę Tiulik.

Obok jej kamienicy stał dom murowany jednego z dwustu koszerowskich łyków. Ruchla chciała go dawno kupić, ale kto z takim grundałem do końca trafi. Otóż w tym domu zaczęto robić reperację, odnawiać izby i znosić różne paki ze stacji. Żydki długo myśleli co to będzie, ale się dowiedzieć nie mogli. Aż jednego rana ujrzeli nad drzwiami domu, literami jak wół! wymalowany szyld: „Sklep spożywczy“ — i wszyscy krzyknęli: gwałt!

I padł wielki strach na cały Koszerów. Mały i duży, gruby i cienki, wszystko co żyło z handlu, wyszło na rynek koszerowski i zaczęło chodzić koło sklepu, a co który przeczytał szyld: „Sklep spożywczy“, to splunął, a potem wszyscy zgodnie zawołali: „aj waj!“

I wołali tak po parę razy. To małe słówko, te dwa skromne słowa, a dużo znaczą. Kiedy prawdziwy żydek to słówko mówi, to z nim już jest źle, jemu musiała wielka boleść za kolnierz się nalać, znaczny ciężar na sercu sięgać, bardzo smutny robak duszę gryźć, inaczej-by on tego słówka nie powiedział. To jest wielkie słowo, *lectes Wort!* W niem jest i płacz i żal i trochę gniewu i cała esencja bólu. Takiego słowa nie wolno byle kiedy powiedzieć, ale tylko w nagłej potrzebie, jak już innej rady nie ma, albo w prawdziwym strachu, bo ono jest najlepsza obrona; kto to słówko wypowie, to mu zaraz smutek folguje, strach mniejszym się robi, a rozum — choćby kto i całkiem głupi był — do głowy bije. Trzeba tylko, im większy strach, tym głośniej i z większą żalnością wołać! Więc i koszerowskie kupy bardzo żalośliwie na różne głosy krzykali i widocznie musiała im to poskutkować, musiało im lepiej się zrobić, bo coraz cichło, coraz słabszym było wołanie, ustał jeden, drugi i trzeci i powoli ustali wszyscy i zrobiło się cicho, jakby makiem posypał. Pierwszy ból przeszedł i rozum zaczął bić do głowy. Zaczęli myśleć.. (C. d. n.)

Zarząd drogi żelaznej Iwangrodzko-Dąbrowskiej podaje do wiadomości, iż nieodebrane przez interesantów towary, przybyłe na st. Radom 4/16 i 9/21 maja r. b.: wyroby drewniane 7 szt. 19 p. 30 f. od Fridmana dla Szollanga ze st. Biała za Nr. 444; smoła 6 b. 40 p. 20 f. od Pojasa na okaziciela ze st. Chełm za Nr. 70 i szkło do okien 1 szt. 7 p. 35 f. od Fiszmana na okaziciela ze st. Nowo-Radomsk za Nr. 101, na zasadzie art. 90 Ogólnej Ustawy dróg ros. podlegają sprzedaży przez publiczną licytację, po upływie 3 miesięcy od dnia ostatniego trzykrotnego ogłoszenia. O sprzedaży nastąpi osobne ogłoszenie. 14369/1951-1

Zarząd drogi żelaznej Iwangrodzko-Dąbrowskiej podaje do wiadomości, iż nieodebrane przez interesanta wyroby rękodzielnicze, przybyłe na st. Końsk 10/22 maja r. b. ze st. Warszawa W. W., 1 szt 6 p. 15 f., od Kona na okaziciela za Nr. 1781, na zasadzie art. 90 Ogólnej Ustawy dróg ros. podlegają sprzedaży przez publiczną licytację, po upływie 3 miesięcy od dnia ostatniego trzykrotnego ogłoszenia. O sprzedaży nastąpi osobne ogłoszenie. 14189/1950-1

BIURO BANKOWE „Gazety Losowań“
w Warszawie, Krakowskie Przedmieście Nr. 51.
Wydział kasowy Biura sprzedaje i kupuje banknoty i monety zagraniczne po kursie dziennym.
Biuro wydaje przekazy i listy kredytowe (lettres de crédit circulaires) na wszystkie znacznice miasta oraz na miejscowości kuracyjne, np.:
Akvizgran, Baden-Baden, Biarritz, Ems, Franzensbad, Marienbad, Ostenda, Teplitz, Wiesbaden itd.

PIEKARNIA POLSKA.

Dnia 10 lipca 1891 r., w domu Prusaka, przy ulicy Lubelskiej, naprzeciw sądu okręgowego, otworzoną będzie piekarnia chrześcijańska, p. n.:

„PIEKARNIA POLSKA“

w której nabywać można w każdym czasie wyborowe i smaczne pieczywo różnych gatunków na funty i sztuki. 407-2

Galuzje.
z najlepszej blachy falistej stal. dostarcza tanio
WILH. TILLMANN'S
w Pruszkowie,
pod Warszawą,
fabryka blachy falistej, zakład cynkowania, ołowienia i konstrukcji żelaznych. 270-9

Osoba doświadczona, posiadająca prawo nauczania, obeznana należycie z gospodarstwem kobiecym wiejskim, potrzebna na przełożoną zakładu wychowawczego żeńskiego na prowincję Warszawską, Królewska 33 m. 4, od 2-jej—4-jej po południu. 424-1

Nauczyciele elementarni - wychowawcy, zdolni i doświadczeni, mający prawo nauczania, z dobrymi świadectwami i poważną rekomendacją, potrzebni zaraz na prowincję. Warszawa, Królewska 33 m. 4, od 2—4 po południu. 423-2

W Niekłaniu do odstąpienia mieszkania letnie, składające się z dwóch pokoiów i kuchni, o wiorstę od stacji kolejowej Niekłan oddalonej; w najpiękniejszej miejscowości leśnej, przy szosie, do wsi Niekłan biegnącej, położone. Z werendą na ogródek; za rs. 45 z meblami, a rs. 40 bez mebli. Bliższa wiadomość u p. zawiadowcy stacji Niekłan. 420-1

Do sprzedania za rs. 8 pięcio-miesięczne szenie (suczka) czystej rasy „pointer“, już tresowana, oraz pies, w drugim polu, „setter“, za rs. 50. Wiadomość: Stare miasto, dom Rutmana. 430-1

Dokładne objaśnienia, szczegółowe wiadomości i informacje o majątkach ziemskich różnych przetrzeni, począwszy od jednej do kilku, kilkudziesięciu i paruset włók rozległych, kwalifikujących się do sprzedaży z wolnej ręki, w całości i na parcelację—zamianę na inne folwarki lub na nieruchomości w mieście gubernjalnem, oraz wyrabia pożyczki kapitałów na hipotekę, a także dokładne wiadomości o dzierżawach z pierwszej ręki i administracjach, poręczających na czas dłuższy, udziela każdej chwili i przyjmuje wszelkie inne oferty i przeprowadza transakcje: *Władysław Weiss w Radomiu.* Tenże poszukuje majątku ziemskiego, paraset włók rozległego, z lasem, na kupno i dobrego rolnika na rządcę z kaucją. 417-1

Jest do sprzedania

w Dominium Potworów, owiec młodych „Negretti“ sztuk 272, w tym jagniąt t. r. sztuk 148, tryków 3. Wiadomość na miejscu, poczta Potworów. 434-2

WILGOĆ i GRZYB
stanowczo usuwa
technik
WIECZORKIEWICZ.
Wiadomość w Redakcji. 356-11

Jestem zupełnie uzdolniona w handlu. Poszukuję zajęcia jako sklepowa lub bufetowa. Oferty upraszam składać w Redakcji „Gazety“ pod literami A. M. 416-2

Mam zaszczyt zawiadomić Szanowne Panie miasta Radomia i okolic, iż z dniem 1 lipca r. b., przeniosłam swoją pracownię do domu W-go Kaczkowskiego, w rynku, a przytem polecam się łaskawym względem Szanownych Pań.
Pozostaje z szacunkiem
425-1 **Zofja Nowakowska.**

FABRYKA MEBLI

Istniejąca od lat 20-stu wraz z *Magazynem gotowych Mebli F. Drzewińskiego* w Radomiu, z d. 1-go lipca r. b. przeniesioną zostanie z domu Gruna do hotelu Polskiego, przy ulicy Lubelskiej.

Tenże zakład, jak dawniej, tak i nadal wykonywa wszelkie roboty dekoracyjne, przeróbek mebli, i t. p. po cenach nader niskich.

Potrzeba jest 2-ch uczniów do tej fabryki do wydziału stolarskiego i tapicerskiego. 383-6

KORA DĘBOWA.

W lasach Iłżeckich, należących do Towarzystwa Zakładów Górniczych Starachowickich, jest do sprzedania kora dębowa z bieżących cięć, na lat trzy, począwszy od 1-go października 1891-go roku.

Reflektanci zechcą zgłaszać się do Zarządu zakładów w Nietulisku, stacja drogi żelaznej Iwangrodzko-Dąbrowskiej „Kunów.“ 3841-5

PAROWA FARBIARNIA
wełny i przędzy wełnianej i bawełnianej

E. GRABOWSKIEGO,

róg ulicy Przedokopowej i Nowo-Nowogrodzkiej, Nr. 2,
za rogatką Jerozolimską, w domu własnym, w Warszawie.

Przyjmuje w zakres farbowania przędzę wełnianą i bawełnianą, trykoty, porczychy i t. p.; farbowanie odbywa się na sposób farbiarni zagranicznych, angielskich i francuskich.

Roboty wykonywają się z całą sumiennością i gwarancją trwałości koloru, po jak najprzystępniejszych cenach. Dotąd farbowane towary w wielu innych farbiarniach, po pewnym przeciągu czasu ulegają wypłowieniu, praktyka zaś moja w jednym z większych farbiarni dała mi możność ulepszyć sposób farbowania do tego stopnia, że kolor pozostaje bez zmiany stanu pierwotnego. 435-6

SKŁAD MASZYN DO SZYCIA
KAROLA GYPEL
w Radomiu, ulica Lubelska, dom W-go Lichtensztajna,
polecą: Najlepsze, najpraktyczniejsze Maszyny do szycia wszelkich systemów, taniej 10% od cen, praktykowanych w innych składach, na spłaty tygodniowo po rs. 1. Igły wyborowego gatunku i oliwę najlepszą i taniej.
Wyzmaczki i welocypedy (Rowery.)
Przyjmuje maszyny wszelkich systemów do reperacji. 28-46

Skład towarów bławatnych, sukna, kortów i futer

JÓZEFA MARTOFEL
W RADOMIU

polecą: 274-3
Kamgarny i korty na ubrania męskie; szwioty, dradimy na płaszczyki i zakiołki. Wełny fantazyjne, jedwabie, aksamity, satynki i kretony. Dywany, juty i kretony meblowe. Firanki białe i ciemne. Płótna jarosławskie, bieliznę stołową, chustki webowe i drelichy. Ceny przystępne.

Resztki i towary wysortowane od 25% do 50% niżej ceny.

W IMIENIU JEGO CESARSKIEJ MOŚCI

Roku 1891-go, miesiąca Czerwca, dnia 21-go.

Sąd Handlowy Warszawski w następującym komplecie: Prezes A. P. Koncewicz, Sędziowie: G. W. Gebethuer i K. H. Natanson.

Po wysłuchaniu sprawy z powództwa Domu handlowego pod firmą „Manufaktura Kompanija Singera“ (The Singer Manufacturing Company) w Nowym Jorku w Stanach Zjednoczonych Ameryki północnej istniejącego przeciwko Kazimierzowi Kosińskiemu w Warszawie, przy ulicy Mazowieckiej Nr. 2, zamieszkałemu, o zakazanie naśladowania marki fabrycznej postanowił:

- 1) zabronić pozwanemu Kazimierzowi Kosińskiemu naśladowania na maszynach do szycia lub ich częściach firmy „The Singer Manufacturing Company“, oraz używania marki fabrycznej, powoda lub jej naśladownictwa;
- 2) zobowiązać pozwanego do zniszczenia na maszynach w jego posiadaniu będących, lub ich częściach firmy i marki powoda Singera lub naśladownictwa ich;
- 3) w razie niewykonania tego przez pozwanego upoważnić powoda do niszczenia tego na koszt pozwanego;
- 4) pozostawić powodowi możność, poszukiwać od pozwanego Kosińskiego w oddzielnej drodze szkód i strat do wysokości rs. 1500;
- 5) Wpis na rs. 4 ustanowić i opłatę takowego oraz kosztów procesu na rzecz powoda w kwocie rs. 100 włożyć na pozwanego Kosińskiego, dalsze zaś żądania bez skutku pozostawić;
- 6) Wyrok zaopatrzyć w rygor tymczasowej wykonalności bez kaucji.

Wyrok niniejszy na mocy art. 734 i 1640 U. P. C. ulega wykonaniu i t. d. Nakaz wykonawczy wydaje się obrońcy powoda, Adwokatowi przysięgiemu Szenmanowi (data, podpisy i pieczęć).

Zgodność tłumaczenia z oryginalnym listem wykonawczym świadczą: **Obrońca firmy „The Singer Manufacturing Company“ w Nowym Jorku**
Adwokat przysięgły **JULIAN SZENMAN.**